

**Wizerunki kobiecości i męskości
w podręcznikach
edukacji wczesnoszkolnej**

Maciej Sokółowski-Zgid

**Wizerunki kobiecości i męskości
w podręcznikach
edukacji wczesnoszkolnej**

Poznań 2021

Copyright by:
Maciej Sokolowski-Zgid

Copyright by:
Wydawnictwo Rys

Recenzja:
dr hab. Janina Świrko, prof. Politechniki Koszalińskiej

Projekt okładki:
Wydawnictwo Rys

Korekta:
Sebastian Surendra

Wydanie I
Poznań 2021

ISBN 978-83-66666-65-8

DOI 10.48226/978-83-66666-65-8

Wydanie:

Wydawnictwo Rys
ul. Kolejowa 41
62-070 Dąbrówka
tel. 600 44 55 80
e-mail: tomasz.paluszynski@wydawnictworys.com
www.wydawnictworys.com

Spis treści

Wstęp	7
Rozdział I.	
Podręcznik szkolny jako przedmiot zainteresowania nauk o edukacji	13
1.1. Miejsce i rola podręcznika w edukacji – możliwe kierunki badań	14
1.2. Podręcznik edukacji wczesnoszkolnej w kontekście przemian oświatowych w Polsce... ..	19
Rozdział II.	
Perspektywa pedagogiki rodzaju w edukacji i badaniach nad podręcznikiem szkolnym ...	31
2.1. Kobiecość i męskość – między esencjalistycznym a konstrukcjonistycznym sposobem ujmowania kategorii płci i rodzaju	33
2.2. Wychowawcze konteksty płci kulturowej – <i>doing/undoing gender</i>	43
2.3. Obraz podręczników edukacji wczesnoszkolnej w badaniach wykorzystujących perspektywę rodzajową	50
2.4. Sprawiedliwość rodzajowa w edukacji	61
Rozdział III.	
Perspektywa metodologiczna oraz założenia analityczne badań nad wizerunkami kobiecości i męskości w podręcznikach edukacji wczesnoszkolnej	67
3.1. Konceptualizacja badania wizerunków kobiecości i męskości w podręcznikach edukacji wczesnoszkolnej	67
3.2. Paradigmatyczne umiejscowienie badań nad wizerunkami kobiecości i męskości w książkach szkolnych edukacji wczesnoszkolnej	73
3.3. Tekstualność podręcznika – językowy i ikoniczny wymiar wizerunków kobiecości i męskości	78
3.4. Analiza tekstu książki szkolnej w podejściu hermeneutycznym	86
3.5. Strategia badawcza i etapy analizy wizerunków kobiecości i męskości w podręcznikach edukacji wczesnoszkolnej	91
Rozdział IV.	
Konstruowanie wizerunków kobiecości i męskości w podręcznikach edukacji wczesnoszkolnej – od analizy hermeneutycznej do projektu narzędzia analizy książek szkolnych wczesnej edukacji w kontekście sprawiedliwości rodzajowej	97
4.1. Kategoria wizerunków kobiecości i męskości w podręcznikach edukacji wczesnoszkolnej jako rezultat hermeneutycznej analizy wybranych książek szkolnych	98
4.2. Wizerunki kobiecości i męskości w podręcznikach edukacji wczesnoszkolnej – wyniki analizy hermeneutycznej wybranych książek szkolnych	98
Rozdział V.	
Instrumentarium analizy rodzajowej i pracy nad sprawiedliwym rodzajowo podręcznikiem edukacji wczesnoszkolnej	163
5.1. Wybrane instrumenty rodzajowej analizy podręczników szkolnych i innych materiałów edukacyjnych	164

5.2. Projekt narzędzia do analizy podręczników edukacji wczesnoszkolnej w kontekście oceny sprawiedliwości rodzajowej prezentowanych w nich wizerunków kobiecości i męskości	170
5.3. W stronę sprawiedliwego rodzajowo podręcznika edukacji wczesnoszkolnej – zalecenia dla autorek_rów i recenzetek_tów	204
Zakończenie	215
Bibliografia	217
Literatura	217
Akty prawne	224
Podręczniki z badań zewnętrznych (wg serii i klas)	225
Podręczniki użyte do badań własnych.....	227